

Het jaar 1556

De 'blyde' intrede van Filips II

*Op 18 januari 1556 doet Filips II zijn plechtige intrede in Antwerpen. Hij verschoont zich bij de officiële vertegenwoordigers voor het feit dat hij hun taal niet machtig is en laat oudgediende Antoine Perrenot de Granvelle een toespraak vol mooie beloften houden. Als landvoogd stelt hij ijzervreter **Emanuel Philibert van Savoye** aan. Op 5 februari 1556 sluit zijn rijk een wapenstilstand voor 5 jaar met Frankrijk, in de hoop een defintieve vrede te kunnen bemiddelen.*

Toeval of niet, maar in 1556 verlaagt de tolerantie tegenover andersdenkenden steeds meer. Dat blijkt bijvoorbeeld uit een reeks veroordelingen in Hondshoote:

*'Op 10 februari 1556 werden aldaar **Joorys de Hondt en zyn wyf veroordeeld**. Ze dienden: Elck byzondere te vallen up huerlieder knyen ende te bidden Gode Almachtich den heere ende wet uuter name van justicien verghevenesse, zegghende dat hemlieden leet was dat zy te biechte ende helegghen sacramente int voorleden jaer niet en hebben gheweest, ende dat zy tzelve niet ghelaten en hebben in versmaedenesse vande constitutien ons*

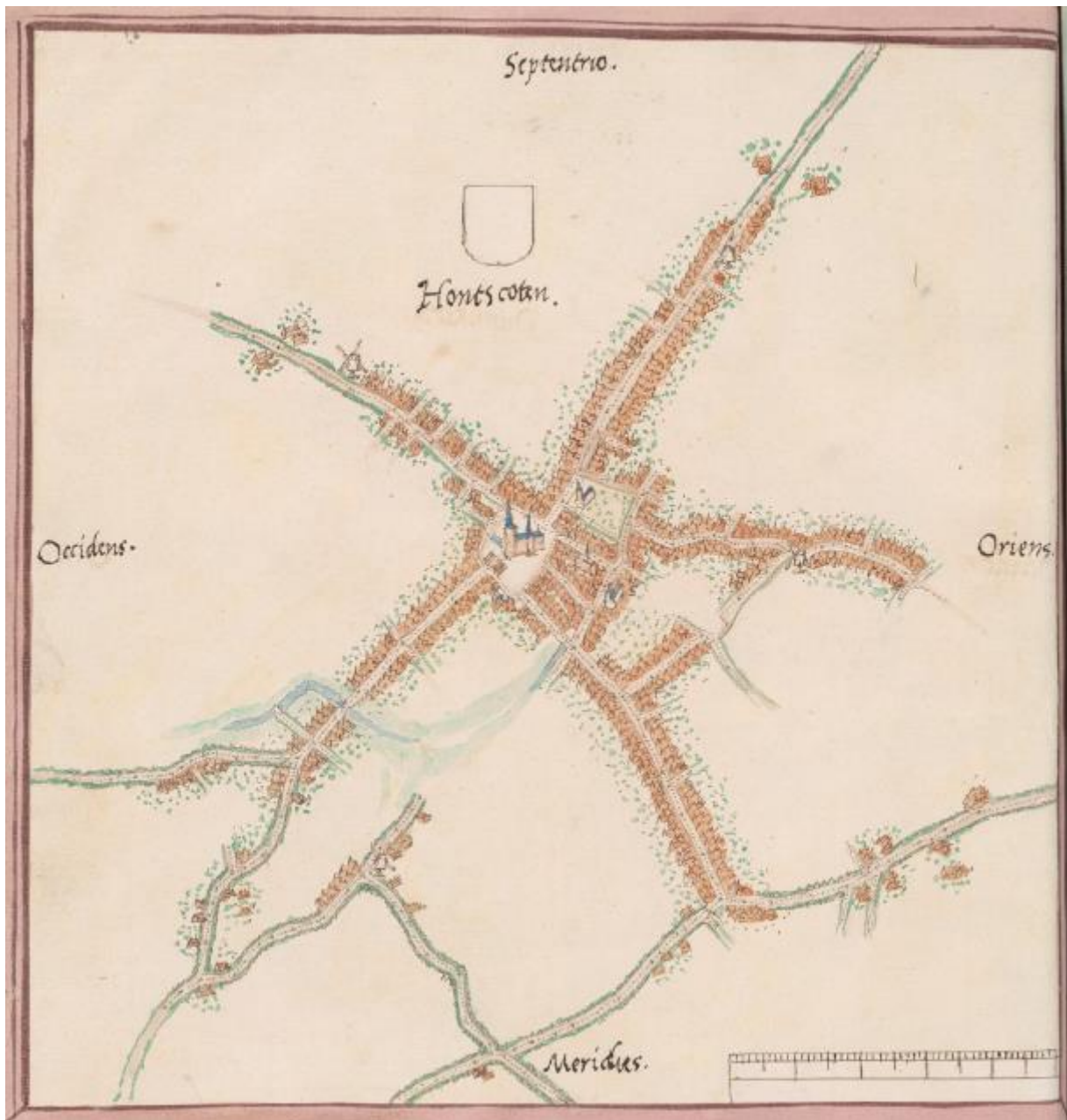
*moeder der heilegher kercke. Beede de zelve ghevanghenen te gaene te biechte ende helegghen sacramente, sondaghe naestcommende voor een van huerlieder pasteurs alhier t'Hondshoote. **Intercideren hemlieden te converseren met eeneghe suspecte personen, noch eeneghe scandaleuse ende ontstichtende woorden te zegghen** ofte profereeren te vesmadenesse vanden helegghen sante ofte santinnen, up andere ende breeder punitie, ter discretie van de wet. Betvoorts te betaelene huerlieder vanghenesse costen ende bovendien te betaelene in amende civile ter LX ponden parisis, 't een derde den heer, 2de den armen ende teerde den heerliche de 'tHondshoote.'*

Den oorloge wiert alsdan straffer als te voren aengevat. ...

*Die dag 10 februari 1556 wordt ook **Guillaume Scipman** veroordeeld. Hij heeft immers 'schandaleuse woorden gheprofereert' over de paaspreek van pastoor Adriaen Swout en hij is niet naar de biecht en de communie geweest. Hij beweert dit laatste niet bewust gedaan te hebben 'in versmadenesse van de constitutie van onse moeder de heligher kercke, noch oock de voorscreven blaemten ende injurien gheprofereert hebbende andersints dan **uut dronckenscepe ofte ontwethenede** danof hy nochtans gheene souvenance en heeft.' De berouwvolle Scipman wordt veroordeeld om met een wassen kaars in de hand, blootshoofds en knielend, vergiffenis te vragen. Hij moet ook nog zijn gevangenskosten plus een boete aan de armen betalen.*

Roeland Kint – 'berucht van heresie', als onder hem bevonden wesende eenen suspecten bouck, gheen beghinsel hebbende, ende niet connende noch willen denomeren voor wye hy

laetst alhier te biechten heeft gheweest' wordt voor tien jaar verbannen uit Hondschoote, Bergenambacht en Veurneambacht, hij moet zonder uitstel vertrekken: 'ende deze te rumen binnen zonneshyne van daghe.'

Hondschoote getekend door Jacob van Deventer . De kaarten zijn als atlas bewaard in de Biblioteca Nacional te Madrid.

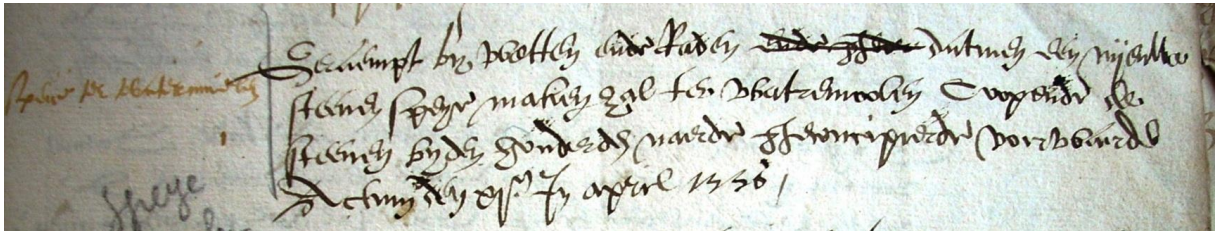
Uit de Kroniek van Veurnambacht van Pauwels Heindericx

Op den **5de februari 1555** wiertter tot **Vaucelle**, voor eenen tijdt van vijf jaeren, eenen stilstandt van wapenen gesloten tusschen den keyser ende den coninck van Vranckrijck, maer desen hadt nauwelicx een jaer gedeurt, als den oorlogh hernomen wiert.

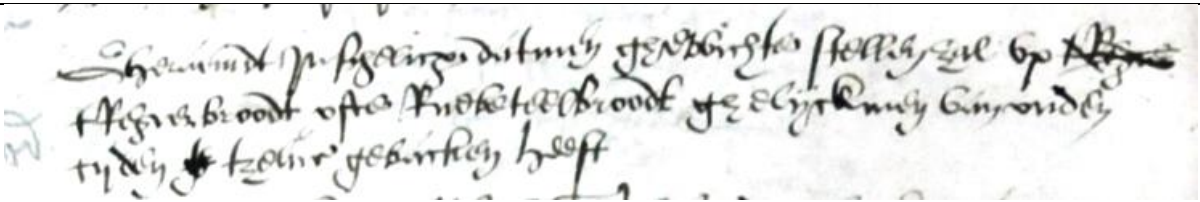
Den coninck **Philips** beweechde de coninginne van Engellant, sijne huysvrauwe, dat sy oock den oorloge jegens den coninck van Vranckerijcke soude vercondigen, 't gone sy dede op den 7de **juni 1556** ende sulcx crachdadichlick willende ondersteunen, sont ze ontrent twaelf duysent mannen naer Nederlant tot bystandt.

11 april 1556 – **Nieuwe speye** - SAP 467 - Resoluties

Geraempt by wetten ende raeden dat men **een nyeuwe steenen speye maken zal ten watermolen** coopende de steenen by de honderde naerde gheconcipeerde voorwaerde Actum den xi ste in april 1556

11 april 1556 – **Regier en rubeteel brood** – SAP 467 – Resoluties A – folio 79

Gheraempt inschelick dat men ghewichte stellen zal opt **tregierbroodt ofte rubeeteelbroodt** ghelyck men van ouden tyden tzelve ghebacken heeft.
Wat is regnierbrood en wat is rubeteelbrood?

Ann. Com. Flam. de France, XIII, 270 : « Gheen wittebrood te moghen backen dan van twee enghelschen ende eenen enghelschen tstück, ende ten gheenen hoogheren pryse, ende het **rubeteel** broot van eenen twalvaert ofte eenen schelle t' stuck ... » (Keure van Belle, 1588.) (Andere tekst, op. cit., XIII, 323.)

Wat 'rubeteelbrood' is vonden we niet terug in het WNT – dit woordenboek kent dit woord niet, maar wel in de Keure van Hazebroek uit 1336. Dezelfde keure vermeld ook het 'regier'brood.

Voor de betekenis, zie verder.

18 mei 1556 - **De Pointinge en onderhoud Spanjaarden** – SAP 467 - Resoluties A – folio 79

Hiervoor hebben we gezien dat er maar geen akkoord tussen de buitenlieden en die van binnen de baliën van Poperinge gemaakt kon worden. Op deze vergadering wordt er alweer een stap gezet.

Den xvij in meye 1556 compareerden in camer **Joris de Breede, Christiaen de Grootte, Jan de Bergh filius Jans d'oude, Passchier Stalin, Gillis de Bergh, Staes Maercelis, Pieter Platevoet ende Pieter Lauwers,**

acht vande elff notablen vande landslieden vuyt elcken houcke een ende accepterende de beslotene letteren an hemlieden gheaddressseert van wegghen mijn heere van de rekeningcamere te Ryssele belovende de zelve te visiteren ende hemlieden te regelen naer den inhoudten van dien Actum ter daghe ende jaere als boven

Op de 6de juni krijgen we hier een vervolg op en leren we wat dit akkoord inhield.

Andermael geraemt by wetten ende raden dat ter voordeele vanden payment van Sint Jansmisse 1556 in iij bezonder ayden bedraghende tzamen xlc xpond paris is – 4000 pond paris is - men zal van nu voortan altijts in elck saisoene ende ongemerct – dienen ende gheven die van binnen ende buyten elck respectieve **de yssuen** -

als up hemlieden zyde gevallen sijn, ende de reste poincten over elcke zyde de helft breedre onvermindert latende de quictscheddinghen omme de stede te renpenseren ende rembourseren van de penningen by haer verleid in tonderhouden vande Spaignarden ende anderssins Actum den 6de in wedemaent xvc lvj

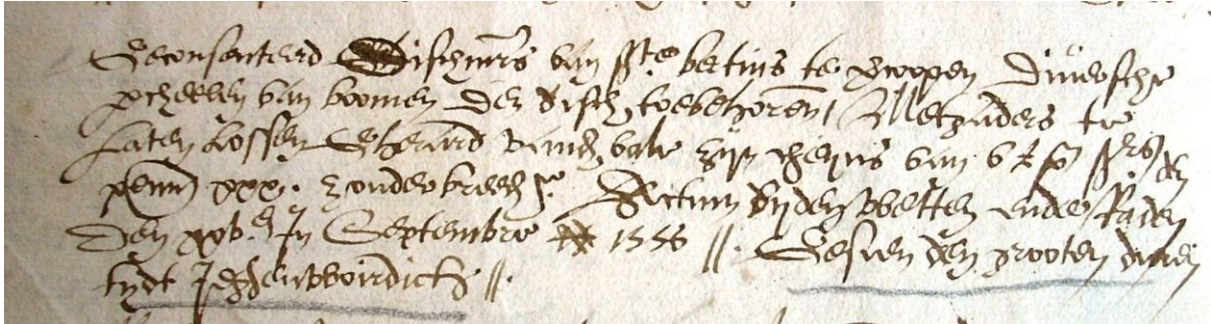
Dus eerst worden de 'yssuwen' gebruikt om de rekening van het onderhoud van de Spanjaarden te betalen, waarna men pas over zal gaan tot het gelijkmatig verdelen van de rest over beide groepen; de helft voor die van buiten en de andere helft voor die van binnen de baliën.

15 juli 1556 – **De wol van de blauwverwers** - SAP 467 - Resoluties A - Folio 79 verso

Es gheaccordeert ende gheordonneert by wetten ende raden, dat men voortan nyet meer dan eens daeghs waranderen zal **de wulle ten blaewverwers huuse**, ende zal dezelve warandatie gheschien by vyff officieren, nyet min, dezelve die up dien dagh gheloyd zullen hebben ten affcommen van der loye. Actum den xvij in wedemaent 1556

25 september 1556 – **De dis verkooft bomen** – SAP 467 Resoluties A

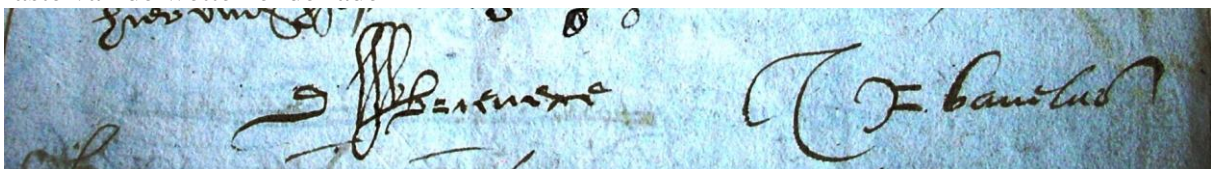
Geconsenteerd dischmeesters van Ste. Bertins te vercoopen diversche parcheelen van boomen den disch toebehorende – metgaders te laeten lossen **Gherard Vandervate** zijn cheyns van 6 pond paris is tjaers – den penninck xxx – zonder breeder
Actum by den wetten ende raden den xxvden september 1556
Gesien den groten dieren tydt jeghenwoirdich

A snippet of a handwritten Latin document in a cursive script. The text is partially obscured but includes the date '1556' and the name 'Gherard Vandervate'. The document appears to be a record of a sale or agreement.

16 oktober 1556 – Wijn uit de kelder van de proost – SAP 467 - Resoluties A – folio 80

Wetten ende raden beloofven te guaranderen **Joannes Diedeman** ende **Gillis van Simpol** van zulck beslach als zij gedaen doen hebben byden cnapen vande camere op **Jacob Pillard**, dienaere ter cause dat hij Pillard hem vervoorderde wijn te draghen ende halen vuyten kelder van den proost omme gedroncken te werden in **Den Herd**, herberghe deser stede, contrarie zeker statut
Actum den xvjde in october syc zessenviftich

De zelve wetten ende raden draghen in hemlieden;
kennen last ghegheven thebben ende beloven te guaranderen **Adriaen Alensone** ter cause van zeker brief missive hem ghedaen scrijven an mijnheere den prelat van Ste. Bertins ten belastinghe van **Nicolas van Langhemersch**, balliu angaende zijn megglysen ende zonderlinghe 't beslach ghedaen doen byden thresoriers op **Jacob Pillard**, halende wijn, by laste van de zelve balliu omme te werden ghedroncken inden **Bonten Herd**, contrarie 't statut in date de zelve brief den viijde in october lvc
Actum den xvj de in october 1556 voorseyt – oorconde thandtekens hieronder ghestelt by laste van de wetten ende raden

A snippet of a handwritten document showing two signatures in dark ink on a light blue background. The signatures are written in a cursive script, likely representing the officials mentioned in the text above.

Naast de voorgaande klacht waarbij men weer moest constateren dat er wijn uit de kelder van de proost gehaald werd, om dus zonder stadsaccijnzen in 'De hert' verkocht te worden, was er nog een nieuwigheid die echt niet kon.

Raden verzoucken mijn heere den prelat van Sint Bertins vertoogh thebben de nyeuwicheid van dat meester **Bartholomeus Bake**, wetschepen wesende, tzamen tresorier ghemaect es staende alsoo in beede de leden ende in apparencie commende ij wetslakenen thebbene in prejudicie van themlieden prouffiterende contrarie de ghemeene usancie deser stede

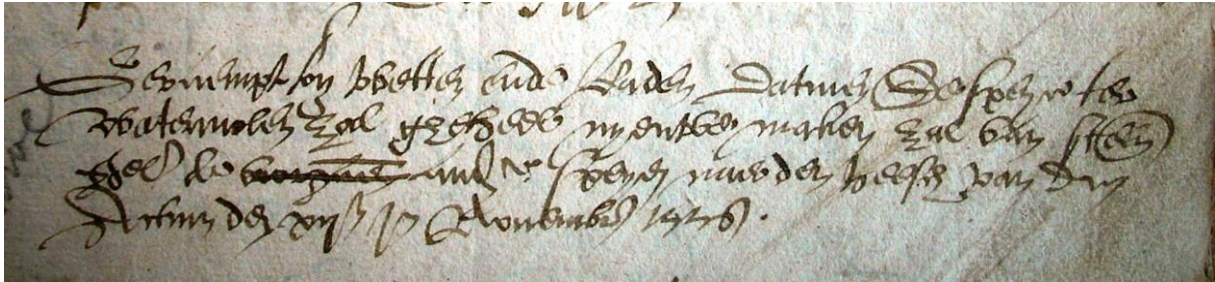
Bake was dus in twee bestuursraden opgenomen zodat hij dan ook recht zou hebben op twee wetlakens en dit was tegen het bestaande statuut.

12 november 1556 – Nogmaals de speye - SAP 467 - Resoluties A

Waar men in 1548 nog besloot om geen nieuwe speye te bouwen, besluit men op de 12de nobember 1556 om dit wel te gaan doen.

Gheraemt by wetten ende raden datmen de speye ter watermolen zal gheheel nieuwen maken zal van steen ghelick dander speyen naer den heesch van dien

Actum den xij in november 1556

Verhuren op eigen risico

In 1556 trekt de centrale regering het algemene bedelverbod in Vlaanderen in. Behoeftigen die zich in de plaatselijke armenregisters laten inschrijven, krijgen de toestemming om in de eigen woonplaats te bedelen. In aansluiting daarop neemt het stadsbestuur op 12 november volgende beslissing (SAP 467 - Resoluties A):

‘Es gheordonneert by schepenen, keurheers ende raden deser stede ende scherpelick **verboden**, dat hem nyemand en vervoordere eenighe **huusen, cameran oft ander logys te verheuren** oft laten bewonen **by eenich vremde personen nyet machtich hemlieden costen te winnen** oft hen zelve te beneiren zonder te lopen bedelen op den ghemene inghezetene oft lantsman, op de pene van gehouden te zyne den zelve armen lieden te onderhouden van als dies hemlieden behoufelick werd ende voort op de boete van iij pond paris

Actum den xijde in november 1556’

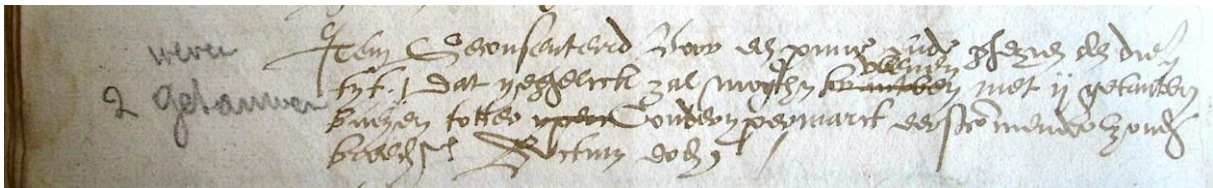
Bedelaars op één van Brueghels schilderijen.

12 november 1556 – **Maatregelen tegen ‘den dieren tyt’** – SAP 467 - Resoluties A

Normaal gezien was het brouwers verboden om hun minderwaardig bier te verpatsen. Nu wordt dit als voorlopige gunstmaatregel toch toegestaan. Het verkoophuis moet zich wel ver genoeg van de brouwerij bevinden:

‘Geconsenteerd by inwonende brauwers deser stede te moghen vercoopen oft doen vercoopen in hemlieden ofte andere huusen merckelicke distantie verscheiden zijnde van hemlieden brouwerijen tminste bier dat binnen deser stede ghedroncken werd zonder breeder ende ter wederroupen
Actum eodem
Wederroupen by hemlieden wetten ende raden den 8ste september 1559’

Ook de wevers mogen uitzonderlijk op twee getouwen gaan werken:

Item, geconsenteerd voor een prouwe ende ghezien den dieren tyt dat yeghelick zal moghen weven met 2 getauwen baeyen totter couden Ypermarct eerstcommende, zonder breedere.
Actum eodem

Een teken van schaarste is het verbod op het bakken van witbrood van 17 november 1556:

Verboden den backers deser stede eenich **reubeteel brood, regierbrood oft oock ander wittebrood** te backene dan fonatsen van vijnden schele tstück maer zullen de zelve backers de reste van hemlieden brood backen overgoten metten zacke geduerende **de jeghenwoordighe groote dierste** ende totten anderssins in voorsien oft gheordonneert werd op de boete van iij schele parisic
Actum xvijij november 1556
Ende verbieden voorts by de zelve boete ende ghedeurende deze voorseyde dierste te backen off te venten elders ghebacken ende eenighe ghesoden coecken off dergelicke broot
Actum by wetten ende raden den xvijde in september xvc lxxv’

In de schatkamer van de Nederlandse taal vinden we de volgende betekenis van ‘**Regierbrood**’ terug: Het eerste lid is te beschouwen als de stam van een werkwoord

'regieren' of ziften. Het is dan ook brood gebakken van eenmaal gebuild en dus van zemelen ontdaan grof meel; zogenaamd halfwit brood.

Daarnaast werd er ook nog eens herhaald dat men 'geijkte maten' op de markt diende te gebruiken.

Verbiedende een yeghelycken, wye hy zy, eenich graen te leveren ofte ontfanghen binnen den maert (*markt*) off daer buuten anders dan metten ghebrande maten deser stede byde ghezworen ycker ghebrandt

op de boete van iij pond parisis hebbend tbeslach ende boete themlieden proffyte d' officieren van de broode, dommelopers voorzitters ende dienaers van de heere

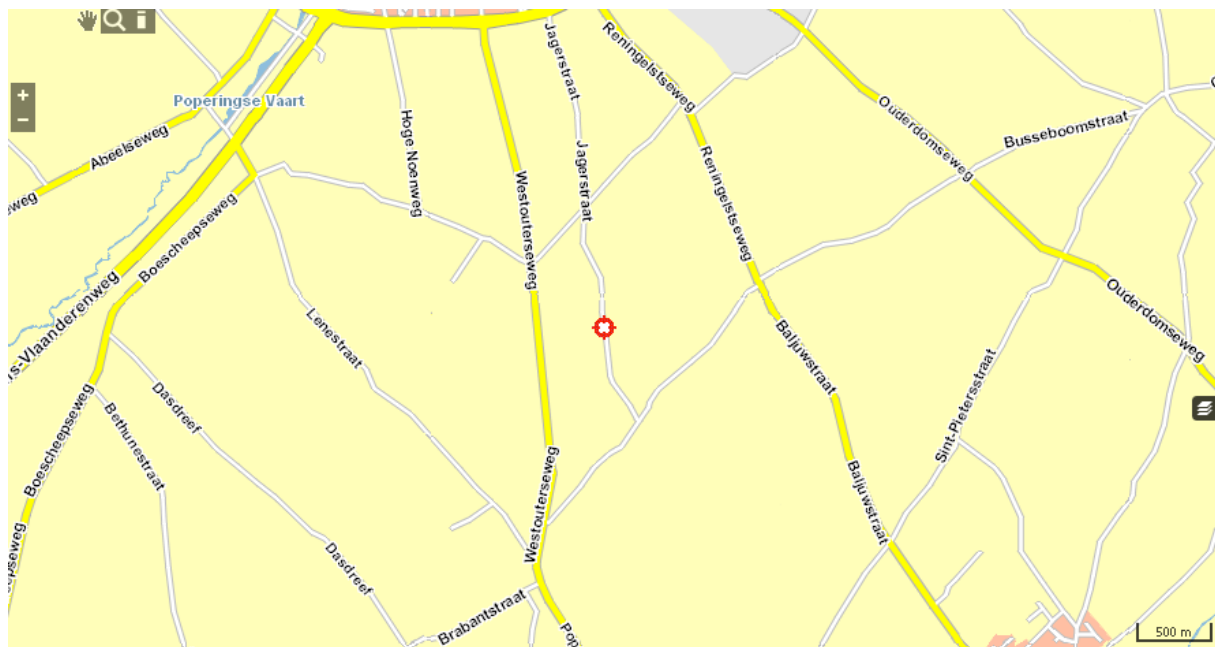
Actum eodem

Adrianus van Meerbeeck wijst naar de buitenlandse politiek als oorzaak van alle ellende:

'... dat inde Nederlanden gedurende die oorloghen in Italien er een bestand was tusschen den coninc Philips van Engelandt ende Napels – ende de coninck van Vranckrijck maer het selve niet teghenstaende hebben die Franchoyzen meynen in te nemen met verraederije de stadt van **Douay**, ende zijn daer na ghetrocken voor een stedeken **Lens** ghenoeemt in het landt van Arthois ghelegen: 't welck sy inghenomen ende gheplondert hebben ende sijn met den roof na **Piccardyen** ghetrocken.

Ende ghedurende dese oorloghen ende aflooppinge der Franchoyzen was daer **in't Nederlandt eenen grooten dieren tijdt** – soo dat men te Gent, Brussel, Antwerpen, Loven ende in meer andere steden moest backen broodt van havere, erweten, boonen ende andere onghebruyckelijcke granen: waerdoor dat daer hier en daer groote beroerten quamen ende het begonste in't eynde vande mey anno 1557.'

De Lyssecatstraat

Beste Johan

Ik heb ondertussen ook eens gekeken op het 'Geopunt' en het is een prachtige realisatie waar we nog veel plezier zullen aan beleven. Ik kan het iedereen aanbevelen. De historische kaarten van Frick (1712), Ferraris (1770), Vandermaelen en Popp, staan er achter elkaar en zo kan je gemakkelijk je eigen straat op deze verschillende kaarten projecteren.

De huidige 'Jagerstraat' werd eertijds het 'Korte Lyssecatstraatje' genoemd.

Rond 1846 is er sprake van de Korte Reninghelststraat die eertijds de Korte Lyssecatstraat genoemd werd en deze weg leidde naar de herberg 'In den Jager'. En daarmee weten we hoe de Jagerstraat aan zijn naam is geraakt. Net zoals bijvoorbeeld de Valkestraat of de Duinkerkestraat, kreeg de straat de naam van de herberg waar ze naar toe leidde.

De zien hier op de Poppkaart, links de Westouterse Steenweg en rechts hiervan de Korte Lyssecatstraat.

De herberg 'In den Jager' lag ten zuiden van de straat – dus onderaan de kaart – bijna aan de Brabant.

We vonden in de 'Historische Kranten' twee berichten terug die met de herberg 'De Jager' te maken hebben.

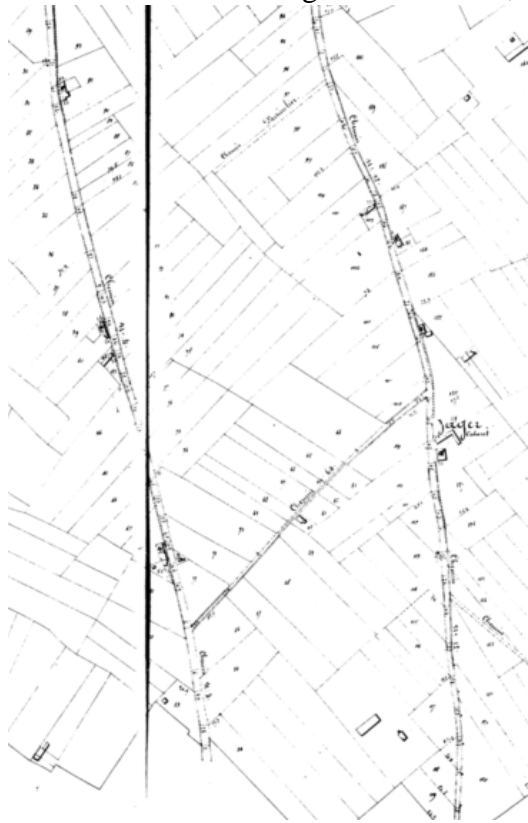
Het eerste dateert van de 22ste oktober 1905 en luidde als volgt: Dinsdag avond werd de politie verwittigd dat men in de woning had gebroken van Amandus Petit, landbouwer aan de Jager te Poperinghe, en dat men er goudwerk en 3 tot 4 fr. gestol'en had. De vermoedens der politie vielen seffens op Constant Lava dezer sted, die ontsnapt was uit het bedelaarswerkhuis te Merxplas. Woensdag avond gelukten zij er in dezen persoon aan te houden. In 't nauw gezet door de Heer Kommissaris bekende hij den diefstal gepleegd

te hebben en de voorwerpen verkochte te hebben aan eenen verheeler te Yper. Lava is vrijdag naar het gevang van Yper overgebracht geweest.

Het tweede bericht is van de 6de december 1909 en luidde als volgt:

Verdornken – Donderdag rond 7 ure, ging Jos Laconte, wonend langs de Reninghelst kalsiede, naar zijn werk, toen hij, in de Jagerstraat gekomen, een man roerloos in den dyk zag liggen. Seffeens erkende hij Henri Mahieu, die met zynen broeder ter herb ‘In den jater’ woont, op 5 minuten van daar. Laconte die zag dat de man dood was, ging den broeder verwittigen en samen kwamen zy het lijk uit den dyk halen. De verdronkene lag op den buk, en in den dyk stond het water 50 centimeters hoog. Men droeg het lijk naar huis, en seffens kwam de broeder de politie verwittigen.

Uit het onderzoek is gebleken dat Henri Mahieu, die den woensdag St. Eloi gevierd had, ’s avonds rond 7 uur eenigzins verward, uit de herberg ‘De Steenbouwerij’ langs de

Reninghelste kalchiede, naar huis gegaan was. Misleid door de duisternis en eht slecht weder moet hij inde dyk gevallen en verdronken zijn. De ongelukkige die 51 jaar oud is was ongehuwd.

De ligging van de herberg ‘In de Jager’ in de Atlas van de Buurtwegen van Poperinge.

We zien dus dat de Jagerstraat leidt naar de herberg In de jager, gezien vanuit Poperinge.

In ‘De Poperingenaar’ van de 28ste september 1913 verscheen het volgende bericht:

Op Zondag 28e September.
Jaarlijksche Herbergkormis.
1 In 't Zilveren hoofd,
 bij Camille Desava, Cromoekestraat.
2 In den Jager,
 bij René Mahieu, Jagerstraat.

Vooraleer de jagersstraat, zo heette, noemde men ze de Korte Lissecatstraat. Naast de ‘Korte’ Lissecatstraat bestond er ook een gewonde ‘Lissecatstraat’ die ook effectief langer was. Dit was de huidige Lenestraat die nu van de ‘Leene’ naar de ‘Brabant’ loopt.

Er is momenteel ook een ‘Korte Lenestraat’ die de Lenestraat met de Westouterseweg verbindt en die vroeger doorliep tot aan de Korte Lissecatstraat.

*Vroeger heette deze Korte Lenestraat het ‘**Bern in myn ogen straatje**’ of in moderne spelling gezet: het brandt in mijn ogen – straatje.*

Toch spijtig dat men dit straatje nu de ‘Korte Leneweg’ genoemd heeft.

We hebben tot heden niet kunnen achterhalen waarom deze weg eertijds zo heette.

Eén van de oudste akten waarin de naam ‘Het Lissecatstraatje’ in voorkomt is er één van de 14de december 1556. Het is een akte uit de Halmen SAP 364.

Ik heb ze uitgetypt:

14 december 1556 – De Lenemolen en ’t Lissecatstraatje – Halmen

Jan de Poeurs

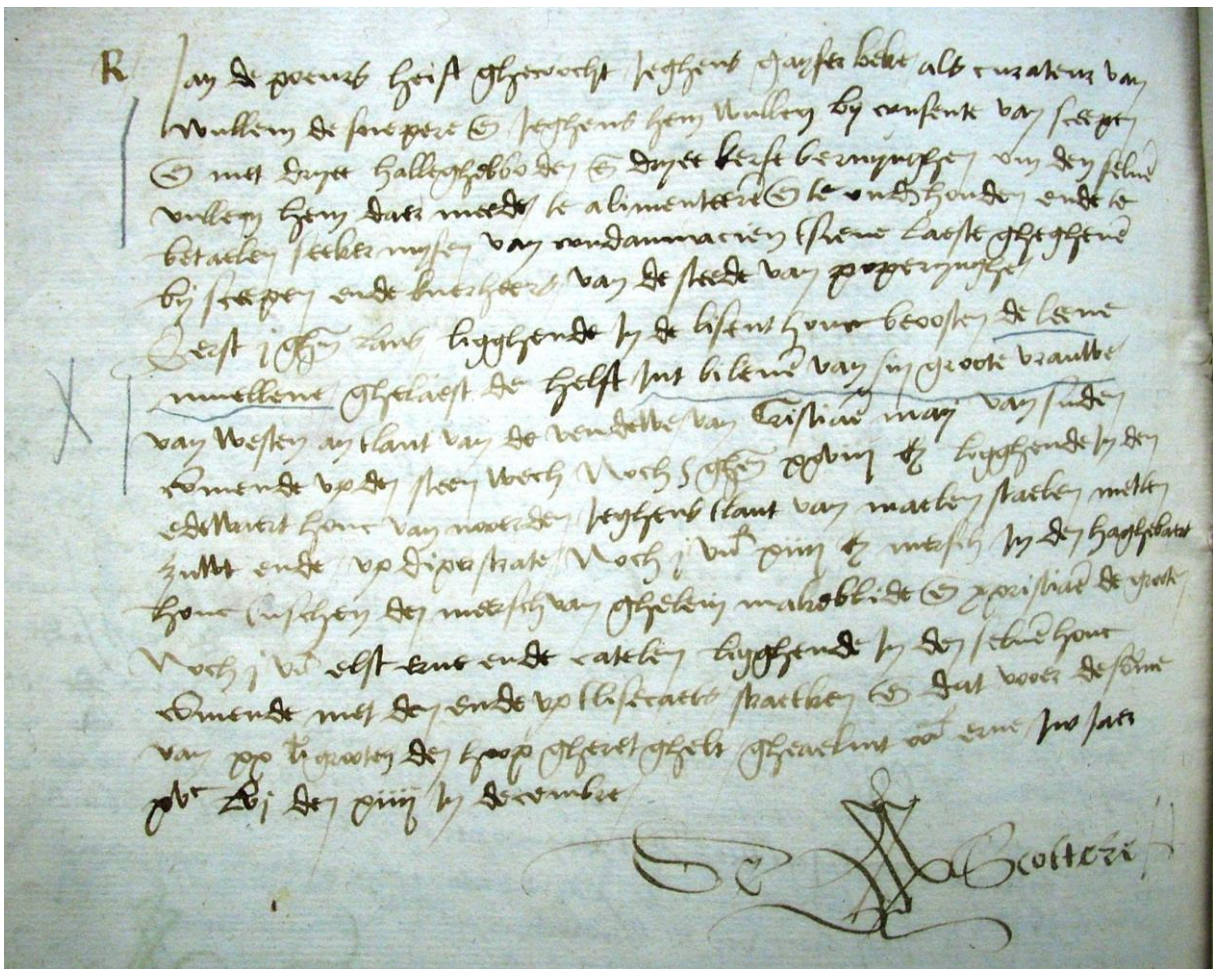
heeft ghecocht jehens **Gayfer Beke** als curateur van **Wullem de Snepere** ende jehens hem Wullem by consente van schepenen ende met drye hallegheboden ende drye **kersebernynghen** om den selven Wullem hem daarmede te alimenteeren ende te onderhouden ende te betaelen seker mysen van condemnacien tsyne laste ghegheven by scepenen ende keurheers van de stede van Poperinghe

Eerst 1 ghemet lants liggende in de Lisenthouc beosten **de Leene Muellene** ghelast de helft int bileven van sin **grootte vrouwe** Van westen in tlant van de weduwe van **Christiaen May** van suden commende op de steenwech.

Noch 1 ghemet xxvii roeden liggende in den **Edewaerthouc** van noorden jehens tlant van Marten Staelen metten zuutende op dIperstrate

Noch j roede xiiij lynnen mersch inden **Haeghebaerthouc** tusschen den meersch van **Ghelein Makeblyde ende Christiaen de Grootte**

Noch 1 vierendeel elst erve ende catelen liggende in den selven houc commende met den ende op **tLisecatstraetken** ende dat voor de somme van xx pond grooten den hoop ghereet ghelt gheaelmt over erve int jaer xvc lvi den xiiij in december Kaerle De Scottere.

We hebben deze akte gefotografeerd, zodat iedereen ze kan nalezen.
 Uit deze akte blijkt dat Jan De Pours 4 stukken grond gekocht heeft van Gayfer Beke.

Gayfer is de afkorting van Gadyfer. Deze trad echter op als curator van Willem De Snepere die veroordeeld was om zijn schulden te betalen.

De gronden werden openbaar verkocht met drie 'kersebernynghen' of kaarsenbrandingen.

We vinden hier ook het woord 'bern' terug.

Het eerste stuk grond ligt in de Lyssenthoek ten oosten van de Leene Molen. De helft van dit stuk was belast met 'bileven' of bijleven van de 'grote vrouwe' of de schoonmoeder van Willem De Snepere. Het zuiden van dit stuk kwam op de 'Steenwech' of de huidige Boescheepse weg.

Het tweede stuk grond lag in de Edewaarthoek.

Het derde stuk is een 'meersch' of natte weide die in de Haghebaarthoek lag.

Het vierde stuk is een elstbos dat langs het 'Lisecatstraajte' in de Haghebaarthoek lag.

We nemen aan dat het eerste stuk – liggende in de Lyssenthoek - en het derde en vierde stuk, liggende in de Hagebaarthoek' niet ver van elkaar lagen.

De 'Lyssenthoek' en de 'Lyssecat' zijn met elkaar verwant. Ze liggen ook in elkaars verlengde.

De 'Lyssenthoek' is samengesteld uit drie woorden: Lys – ent – hoek.

'Lys' komt van 'Lysig' en 'lysig'e grond is 'losse vruchtbare grond', zo leert ons Deken De Bo in zijn idioticum. Grond die 'lysig' gemaakt werd, is dan ook grond die klaar is om bezaaid te worden.

De 'ent' wilt eigenlijk zoveel zeggen als hoek. Het woord Lysenthoek betekent dus zoveel als de hoek met vruchtbare losse grond, waarbij we tweemaal na elkaar 'hoek' zeggen. De oorspronkelijk hoeken van Poperinge lagen steeds tussen de beken in en de indeling is dus gebaseerd op de watering van deze hoeken.

Zowel de 'Lyssecatstraat' als de 'Korte Lyssecatstraat' liepen naar Poperinge, naar 'de Lissecat' toe.

Een 'cat' is doorgaans een verhoogde plaats. Dit kan natuurlijk of kunstmatig verhoogd zijn. Van de 'Lyssecat' te Poperinge mogen we aannemen dat dit een natuurlijke verhoging is die in het verlengde van de Lyssenthoek ligt.

Binnen de vestingen is een 'kat' een vrijstaande, boven de wal uitstekende opstelplaats voor geschut. Deze opstelplaats kan variëren van een eenvoudig platform, tot een volledig bastion. Meestal liggen de katten op een bastion, halve maan of ravelijn. Katten werden aangelegd om de buitenwerken van een vestingstad te kunnen dekken.

In Abele stond vroeger de 'Kattemolen', die waarschijnlijk zo genoemd zal geweest zijn omdat hij op een verhoging gesteld stond, wat voor een molen normaal is.

We kennen kort bij de Helleketel ook een 'Kattestick'.

Hier in de streek kennen we ook de 'Catsberg' maar daarvan wordt doorgaans aangenomen dat deze zo genoemd is naar de Keltische stam van de Catten die daar ooit gewoond heeft.